

Додаток 9
до Заходів та засобів щодо
попередження інфікування
при проведенні догляду за
пацієнтами
(пункт 2 розділу VI)

Рекомендації щодо очищення і дезінфекції в ЗОЗ та ССМУ

1. Адміністративні заходи:

1) кожен працівник має бути поінформований щодо небезпек, які несуть для його здоров'я засоби для очищення і дезінфекції та інфекційні агенти;

2) перед допуском до виконання робіт працівники мають бути навчені і ними мають бути відпрацьовані практичні навички щодо поводження із ЗІЗ (показання до одягання, вибір ЗІЗ, одягання, знімання та утилізація ЗІЗ);

3) слід проводити постійний або періодичний моніторинг використання працівниками ЗІЗ, для забезпечення їх від дії інфекційних агентів і хімічних речовин на дихальну систему, шкіру і слизові оболонки очей, носа і рота;

4) вибір ЗІЗ має бути повним (включати мінімум рукавички, ІХ, маски, засоби захисту очей і респіратори), постійно оновлюватися та має бути наявний запас на випадок екстрених ситуацій;

5) ЗІЗ повинні бути у наявності всіх розмірів, для покриття потреби працівників;

6) підбір ЗІЗ залежить від виду небезпечного агенту і тривалості можливої взаємодії з ним;

7) працівників, які мають хвороби шкіри, що можуть загостритися внаслідок виконання процедур очищення та/або дезінфекції, заборонено допускати до такого виду робіт.

2. Очищення і дезінфекція обладнання для догляду за пацієнтами:

1) перед проведенням дезінфекції слід ретельно очистити будь-яке обладнання мийними або ферментними засобами для очищення;

слід видалити видимі органічні залишки (наприклад, залишки крові і тканин) і неорганічні солі шляхом очищення;

очищати обладнання слід якомога раніше після використання (наприклад, в місці використання), з метою недопущення висихання забруднювачів (процес очищення після висихання більш тривалий і менш ефективний, внаслідок чого знижується або втрачається ефективність дезінфекції);

2) перед проведенням процедури необхідно переконатися в тому, що засоби для очищення або ферментативні засоби дозволені до використання на металах або інших матеріалах, які використовуються для виготовлення обладнання, яке підлягає очищенню;

3) слід провести огляд обладнання на наявність пошкоджень, які можуть знизити ефективність дезінфекції (наприклад, тріщини, подряпини); обладнання, яке не може бути ефективно очищено та/або дезінфіковано має бути утилізоване або відремонтоване;

4) некритичні медичні вироби і обладнання підлягають дезінфекції низького рівня;

5) напівкритичні медичні вироби і обладнання підлягають дезінфекції низького або середнього рівня.

3. Вибір і використання дезінфікуючих засобів для проведення дезінфекції.

1) дезінфекція некритичних і напівкритичних медичних виробів проводиться наступними хімічними агентами (тривалість експозиції має становити не менше однієї хвилини, однак, якщо на етикетці вказано інше, слід діяти у відповідності до інструкцій виробника):

70-90% етиловий або ізопропіловий спирт;

гіпохлорит натрію;

фенолвмісні дезінфекційні засоби;

йодофорвмісні дезінфекційні засоби;

четвертинні амонієві сполуки (виключно для некритичних медичних виробів);

2) дезінфекцію медичних термометрів рекомендовано проводити 70-90% етиловим або ізопропіловим спиртом;

3) некритичні медичні вироби, які використовуються для догляду за хворими, слід у випадках коли вони видимо забрудненні після попереднього очищення (наприклад, після використання для одного пацієнта);

4) некритичні медичні вироби, які використовуються для догляду за хворими, слід планово дезінфікувати не рідше одного разу на день (для обладнання, яке використовується часто – наприклад, тонометри, термометри, пульсоксиметри) або одного разу на тиждень (якщо вони використовуються рідко або для певної групи пацієнтів – наприклад, шприцевий дозатор, стілець-туалет), в разі якщо вони не використовувалися протягом цього періоду часу;

5) якщо до пацієнта реалізуються контактні заходи безпеки, у випадках, коли індивідуальне медичне обладнання недоступне, слід дезінфікувати некритичні медичні вироби перед використанням на іншому пацієнті.

4. Очищення і дезінфекція поверхонь внутрішнього середовища ЗОЗ або ССМУ:

1) перед дезінфекцією слід провести очищення поверхонь або використовувати мийно-дезінфікуючі засоби;

2) слід регулярно очищати і дезінфікувати поверхні внутрішнього середовища у випадках, коли відбулося їх забруднення виділеннями хворого (кров та інші біологічні рідини);

3) слід проводити дезінфекцію поверхонь внутрішнього середовища ЗОЗ або ССМУ планово, в залежності від профілю ЗОЗ або ССМУ, можливих інфекційних агентів, епідемічної ситуації тощо; частоту планової дезінфекції визначає КІК (наприклад, один раз на добу або один раз на три доби);

4) при використанні дезінфекційних розчинів слід дотримуватися інструкції виробника, таких як рекомендоване розведення, сумісність матеріалів (корозійна дія), зберігання, строки придатності (в тому числі в розведеному стані), безпечне використання (в тому числі рекомендовані ЗІЗ) і утилізація;

5) очищувати і дезінфікувати стіни, стелю, жалюзі та віконні штори слід у випадках їх видимого забруднення;

6) під час проведення дезінфекції великої площі поверхонь (наприклад, під час проведення планового прибирання всього відділення) слід попередньо визначити графік заміни миючих і дезінфекційних або мийно-дезінфекційних розчинів (наприклад, кожні 30 хвилин або після обробки 2-3 кімнат/палат);

7) для проведення обробки приміщень, в яких не проводиться догляд за пацієнтами, достатньо використання миючих засобів і води;

8) заборонено використовувати розчини для високого рівня дезінфекції (наприклад, розчини на основі глютаральдегіду) з метою проведення дезінфекції некритичних і напівкритичних поверхонь;

9) слід проводити дезінфекцію горизонтальних поверхонь в ЗОЗ або ССМУ (наприклад, процедурних столиків, ліжок пацієнтів) планово, в залежності від профілю ЗОЗ або ССМУ, можливих інфекційних агентів, епідемічної ситуації тощо; частоту планової дезінфекції визначає КІК (наприклад, один раз на добу або один раз на три доби);

10) миючі і дезінфекційні або мийно-дезінфекційні засоби слід використовувати виключно відповідно до інструкції виробника (рекомендоване розведення, сумісність матеріалів (корозійна дія), зберігання, строки придатності (в тому числі в розведеному стані), безпечне використання (в тому числі рекомендовані ЗІЗ) і утилізація);

11) не рекомендовано використовувати дезінфекційні засоби для обробки дитячих ліжок і кювезів, під час перебування на них пацієнтів (тобто слід проводити дезінфекцію після виписки хворого); у випадках, коли дезінфекція необхідна за епідемічними показами (наприклад, фенолами), після проведення дезінфекції слід ретельно промити поверхні дистильованою водою і дочекатися поки вони висохнуть перед поміщенням в них пацієнта;

12) у випадках, якщо на будь-які поверхні потрапляють кров або інші біологічні рідини, їх слід якомога швидше очистити і дезінфікувати;

13) забруднені кров'ю та іншими біологічними рідинами витратні матеріали слід негайно утилізувати відповідно до Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08 червня 2015 року № 325, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07 серпня 2015 року за № 959/27404;

14) для обробки поверхонь, на які проліті будь-які рідини, що можуть бути біологічно небезпечними, необхідно:

одягнути рукавички та інші ЗІЗ;

взяти необхідне обладнання (наприклад, при необхідності проводити будь-які маніпуляції із гострими предметами, взяти щипці та стійкий до проколів контейнер);

очистити забруднення за допомогою мийного розчину та провести дезінфекцію зони забруднення та зони навколо нього, в залежності від виду забруднення (наприклад, при забрудненні блювотними масами рекомендовано очистити і дезінфікувати зону в радіусі 1,5-2 метри навколо зони забруднення, так як аеролізовані частинки блювоти можуть бути невидимими, розлітатися на вищевказану відстань і знижувати ефективність заходів з недопущення розповсюдження інфекційних агентів); замість проведення очищення і послідууючої дезінфекції дозволено використання мийно-дезінфікуючих розчинів;

якщо забруднення відбулося великою кількістю біологічних рідин, слід зібрати таку рідину абсорбуючим матеріалом (наприклад, губкою), який потрібно якомога швидше утилізувати;

15) з метою проведення дезінфекції поверхонь у випадку наявності або підозри у пацієнта захворювань, спричинених *Clostridium difficile*, слід використовувати виключно дезінфекційні засоби із спороцидним ефектом (тобто в інструкції виробника має бути зазначено, що засіб ефективний для дезінфекції від спор *Clostridium difficile*).

5. Очищення і дезінфекція в стоматології:

1) стоматологічні інструменти, які проникають в м'які тканини та/або кістки (наприклад, щипці для видалення зубів, леза скальпеля) класифікуються як критичні вироби і мають стерилізуватися після кожного використання або їх слід утилізувати;

2) слід стерилізувати після кожного використання стоматологічні інструменти, які не проникають в м'які або кісткові тканини порожнини рота, тобто класифікуються як напівкритичні (наприклад, стоматологічні штопфери, водно-повітряні пістолети), але є термостійкими;

3) слід провести дезінфекцію високого рівня (знищення вегетативних форм мікроорганізмів, мікобактерій туберкульозу, неліпідних вірусів та спор деяких бактерій) після кожного використання стоматологічних інструментів, які не проникають в м'які або кісткові тканини порожнини рота та є термолабільними;

4) некритичні контактні поверхні в зоні пацієнта (наприклад, вимикачі, ручки) мають бути захищені бар'єром (наприклад, поліетиленовою плівкою) або очищатися і дезінфікуватися після кожного пацієнта; для дезінфекції слід використовувати речовини для проведення дезінфекції середнього рівня, що наведені в підпункті 1 пункту 3 цього додатку;

5) захисні бар'єрні покриття рекомендовано використовувати для некритичних контактних поверхонь, до яких часто доторкуються руками в рукавичках, які можуть бути забрудненими, під час надання допомоги пацієнту або які важко очищати (наприклад, панель управління); захисне покриття слід замінити у разі: якщо воно пошкоджене, видимо забруднене біологічними рідинами або планово (наприклад, після кожного пацієнта).

6. Дезінфекція шляхом розпилення:

1) в ЗОЗ або ССМУ для проведення рутинних і планових дезінфекційних заходів заборонено використовувати розпилення (аеролізацію) дезінфекційних засобів (наприклад, фенолвмісних або четвертинних амонієвих сполук);

2) не рекомендовано, через відсутність достовірних даних щодо ефективності, використовувати розпилення озону та перекису водню.

Генеральний директор Директорату
громадського здоров'я

Андрій СКІПАЛЬСЬКИЙ